

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Helyben: Vidéken:
Egy hóra. . . . 1 kor. Egy hóra. 1 kor. 50 fill.
Negyedévre . . . 3 . Negyedévre 4 . 50 .

Felelős szerkesztő:
IFJ. MÓRICZ PÁL.
Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
Piacz-utca 47. és 49. szám.

Barázdák.

A hortobágyi sivárság jól jelképezi ezt a nagy várost. A szárazközöny pora, az önző elődiség szikmezői mind nagyobb területet hódítanak el a haldokló magyar nemzeti kultúrától, a melynek egykoron pedig leggazdagabb, gyümölcsstermőbb ligetje volt híres Debreczen.

Ma már ott tartunk, hogy bármelyik nemzetközi utolsó tingli-tangli igazgatója nyíltan hirdeti, sőt adatokkal is bizonyítja, hogy a rendőrileg megrovott ocsmányságokban — nem nekik! — a m. t. fogyasztó közönség egy bizonyos nagy részének telik gyönyörűsége. Az tapsolja az idegen szemetes ládából sárosan magyarra ültetett undorkeltő ocsmányságokat. És midőn ők így ocsmánykodnak, csak a tapsoló, hurrázó m. t. fogyasztó közönség szellemi- és erkölcsi szükségleteit elégítik ki; mert ha nem tapsolnak, hanem pisszegnék őket, ők

(biz' Isten?) felhagynának a trágárságokkal.

Ezelőtt a régi jó debreczeniek hóhérral seprűztették ki azt a mételyt, a melyet a feslett trikóju „művészet” képvisel.

Ma a főkapitány ur állit bárczát a zsebek, a test- és lelkek ellen irányított merényletekre.

Az csak tehát természetes következmény, közönség is kerül olyan, mely a csatornák feléje dobált büzhödt sarát ujjongva élvezi; ne ütközzünk meg mindezen, hisz a *patkány* meg egyenest abban él . . .

De már bocsássanak meg a t. urak és hölgyek, kimagyarázás ide, kimagyarázás oda, nekem mégis fáj, hogy Debreczenhez fűződnek az ilyen undorságok.

Debreczen, Debreczen! Régi jó becsületes hiedből de ki is vetköztél, de le is sülyedtél.

Ezen az uton haladva, ezen az

irányban vezetve, ilyen patkányi nyavalyáktól megfertőzötten: jutott a régi híres Debreczen odáig, hogy manap a hortobágyi sivárság jelképezi leghi-vebben.

Igaz ugyan, hogy a barmaikból megadják a tizedet, mert muszáj, a közszükségletekre és célokra; hanem azután ütheti a szárazmenykő a szeretett hazát, a tisztelt nemzet küzdéseit és eszményeit . . . A magyar nemzeti kulturának régi áldott ligetje, oázisa haldoklik itt, a honfiui önfeláldozás, tisztaság századokon át buzgó forrását a közöny pora, az önző elődiség szikmezői nyelték el és a fertő büzhödt sár-csatornáiban hatósági bárczával undorkodnak, czinczognak, élődnek a besza-badult patkányok.

Tisztelt uraim! Kedves hölgyek! Érdemes nemzetes polgártársak! Bravissimo! Hurráh! Tapsoljunk! Hadd zengjen a dal az — Oszkárokról, no meg a kispipáról . . .

ifjabb Móricz Pál.

O méltósága.

Irta: Isac Emil.

A bojár megakadt:

— Keh . . . keh . . . Akarom mondani . . . Efvégre . . . keh . . . keh . . . Édes bátyám, édes János bácsi, én tulajdonképp virágokat akartam szedni.

A paraszt összeránczolta homlokát s szemei villámokat szórtak:

— Urfi, házam környékén nincsenek virágok. Érti, nem tenyésznek virágok!

— Igazán? — felelé a bojár. Nos hát, akkor másfelé megyek . . .

A paraszt megfogta az ur nyakát:

— Egy lépést se, méltóságos uram, mert elviszen az ördög. Érted, az ördög elviszen! Mondd meg, mit kerestél a házamban. Mondd, uram, mondjad! Az erdőből jöttem haza, hogy megélessem fejszém, mikor a pitvarban méltóságodra buskanok. Nem hittem szemeimnek. Az a „méltóságos ur”, aki más alkalommal gerinczemet hasítja fel korbácsával, most hozzám jön? . . . Mily csodálatos dolog! És . . . méltóságod . . . virágokért jött . . . holott házam környékén csak disznónak való csulán és martilapu nő. Kérlek, hidd el, bojáróm,

házam környékén nem terem virág! Mit akarsz?

Szegény bojár belesápadt a paraszt szoritásába.

Reszketett, mint a varga és vért köpött. És mintha megnémült volna.

A paraszt észrevevén „Ö méltósága” ijedségét, vadul kezdett nevetni:

— Bojár te, kutya te, hóhér te, szép a feleségem? Fiatal . . . tiszta? Szép a keble? Ugyebár szépek a szemei? Te . . . te . . . „bojár” . . . Szép a feleségem?

A bojár halkán siránkozott:

— Ember, légy eszednél ember. Ember! Fáj! . . .

A paraszt erősebben szorította meg ura nyakát!

— Fáj? Bojár te, ur te, kutya te, hóhér te. Neked virág kell? Hihhi!

Megveresedtek szemei a dühtől:

— Méltóságos uram, fejszém elég éles! És kettéhasítom fejedet. Megöllek, te kutya, te tolvaj te! . . . Mert nem ösmersz, ki vagyok! Méltóságos uram, te te! . . . Há zamba jöttél, azt hívnék, hogy a nőstény egyedül vagyon. S a him . . . óh . . . épp akkor került haza, mikor „méltóságod” virágokat kezdte tépni. S házam környékén nincsenek virágok!

A bojár, érezve nyakán a paraszt vas-karjának szoritásait, egészen elhült.

Vére megsavanyodott és szíve, mint egy malom, forrott. Zu . . . zu . . . zugott a feje. És a fülei trombitáltak. Szemei előtt sok-sok vereset látott.

És a paraszt még erősebben szorította meg:

— Kutya te, te akarsz virágot? — Szép volt a menyecske? — Jól mulattatok? Szeret? . . . Na, méltóságod, ne féljen. Kezem biztosan csap . . . Ime, a fejsze! Virágokat, virágokat.

Üvöltött a paraszt:

— Virágokat! virágokat!

És rácsapott a bojár fejére ragyogó szekerczéjével . . .

— Juj . . . uj . . . uj . . . juj! Hör-gött a bojár és mint darab fa esett a földre.

A pitvar megtelt emberekkel. Mindnyájan kiabáltak, összecsapták tenyerüket, hajukat tépték, ördögöt és istent emlegettek.

S a paraszt folytonosan csapdosott szekerczéjével, vadul röhögve:

— Méltóságos uram, virágot, virágot!

Románból fordította: Te.

Lithion tartalmu!

Gyógyviz és üdítő ital. Szénsavdús.
Könnyen emészthető!!

Szakorvosok, előkelő betegek által, vesebajknál, húgyhólyag-bántalmaknál, emésztési és légzési szervek hurutainál páratlan sikerrel alkalmazzák, illetve használják. Magyarország legelső és élvezeti vizeinek egyike. **A SZULTÁN-forrás.** kútközelisége: **Holénia Béla Eperjes.** — Kapható **Kontsek Géza** urnál Debreczenben

A singléri

Szultán-forrás

Lithion tartalmu!

húgyoldó és húgyhajtó
hatásu! <<<<

Külföldi hírek.

Bécs, augusztus 1.

Oroszország új alkotmánya.

A Timesnek jelentik Pétervárról, hogy általában azt hiszik, hogy aug. 12-én a cárevics születése napján fogják az új alkotmányt kihirdetni. A császár elnöklésével ma összeülő korona-tanács utolsó olvasásban fogja elintézni az új alkotmány tervezetét. Eppen azért a minisztereken kívül az államtanács több tagját és Obolenszki Alexis herceget is meghívták Péterhofba. Pétervárott különben most ismét nagyobb pessimizmussal ítélik meg a helyzetet.

A nemzetközi helyzetről.

(London). A Times mai számában cikket közöl a nemzetközi helyzetről és ebben a következő nyilván felhivatalos és sugalmazott kommunikát teszi közzé; kétségkívül nálunk és külföldön sok télen és fontoskodó embert fog megnyugtatni, hogyha kijelentjük, hogy angol admirális már hónapokkal ezelőtt elhatározta, hogy a csatornán hajóraj látogatást fog tenni a keleti tengeren. A látogatásnak semmi nemzetközi jelentősége nincs.

Gyanus megbetegedések.

(Triest). Itt néhány gyanus megbetegedés fordult elő, hasonló szimptomákkal mint a fiumei megbetegedések. Négy megbetegedés történt. A betegeket a fertőzött kórházba vitték.

Az orosz-japán békeközvetítők.

(London.) Daily Telegraf londoni levelezője Newyorkban meginterjúvolta Sato követségi titkárt, hogy mit szól Witte orosz megbízott azon a kijelentéséhez, hogy a cárnak csak érdeklődésre előre küldött embere. Sato azt válaszolta, hogy Wittének tejhatalma van béke felől tárgyalni s azt esetleg meg is kötni. Ugyanilyen megbízása van Kamamurinak is s ha a két államférfi az uralkodóktól vett instrukción belül megtud egyezni, a békét hamarosan megkötik. Sato még azt is mondta, hogy honfitársainak ugyanis az a véleményük, hogy még nem érkezett el a békekötés ideje s Japánnak előbb el kell foglalni Karbint. Japán delegátusoknak jóváhagyás jogát kell a mikádótól intézkedéseikhez kikérni.

Vármegyénk és vidéke.

Zsigó Endre temetése. A végzetes szerencsétlenség következtében elhunyt Zsigó Endre érzsalcasi földbirtokost ma fogják eltemetni a birtokán levő családi sírboltban. Az elhunytat a debreczeni kórházban felboncolták és az orvosok megállapították, hogy koponyatörést szenvedett és a csont egyik szilánkjá megsértette az agyvelőt aminek következtében meghalt.

Amerikába. A hajduföldről is megindult feltartóztatlanul a kivándorlás Amerikába. Ujabban Pap István hajduhadházi lakos kért utlevelet.

Új lelkész. A hajdudorogi egyik segédlelkészt a munkácsi püspök Csicserbe nevezte ki állandó lelkészül. Bellovics Gyula, az új lelkész szeptember 1-én foglalja el

parokiáját s viszi az ottani szlávnyelvű egyház oltárára a dorogi szokásos magyar liturgikus nyelvet az ottani magyar görög katholicusság lelki örömeire.

Alakuló függetlenségi kör. Mártonfalván alakulóban van a függetlenségi kör. Ajtay Jenő helyi lelkész, Kálmánchelyi Lajos főbíró lépéseket tettek a kör mielőbbi megalakulása ügyében s a belépésre vonatkozó nyilatkozatokat már ki is bocsajtották aláírás végett.

Kézrekerült lóköltők. Csökmői tudósítónk jelenti. A Rostás familia elég ismerős a hatóság előtt, az a bajok ugyanis, hogy nagyon szeretik a szép lovakat. Ezen szenvedélyöknek azután ha csak tehetik, áldoznak is a lovasgazdák nem nagy örömeire. E hónap 27-én éjjel 3 lovat kötött el Rostás Ferenc és nagyreményű öccse Náj Nagy Sándor csífi gazda istállójából, midőn pár óra múlva észrevették, telefonon értesítették a csökmői csendőrséget a lopásról. A csökmői őrs derék tevékeny parancsnoka Tanics Péter maga mellé vevén Kerekes István csendőrt, azonnal a helyszíni szemle megejtésére sietett és ügyes helyszíni tanulmányozás után megállapította, hogy a nyomok Derecskére vezetnek. Rögtön utnak indult és még 27-én délelőtt tehát még aznap pár óra múlva a lopás után a tettest Rostás Ferenc és Náj notórius lóköltő vándor cigányokat az 1500 korona értékű három lóval együtt Derecskén elcsípte, a jó madarakat beszállította a nagyváradai ügyészéhez.

Vasvillás legény. Nánási Imre mártonfalvai lakos Vámospercs felé igyekezett gabonával megrakott szekéren, utközben haragosa, Kerti János béres legény vasvillával annyira fejbe vágta, hogy feje beszakadt s karján is súlyos sérülést szenvedett. A bérest a csendőrség letartóztatta.

Politikai híreink.

Budapest, augusztus 1.

A hivatalos lap mai száma, alig észrevehető-helyen, a darabont honvédelmi miniszternek következő ravasz rendelkezését közli: A magyar kir. honvédelmi miniszter a folyó évi 6654. szám alatt kibocsátott rendelete a katonai behívók kifüggesztéséről.

Tudomásvétele végett közlöm, hogy a behívójegyeknek a hadseregbeli Véd-törvény-Utasítás III. rész 33. §. illetve a honvédségi Véd-törvény-Utasítás III. rész 32. § ban említett kifüggesztése jövőre nem az illetőségi községben, hanem a behívott legutóbbi tartózkodási helyéhez legközelebb fekvő csendőrsőknél, illetve csendőrségi laktanyákon, Budapesten a m. kir. államrendőrségnél fog megtörténni, és hogy a kifüggesztés tartama kivétel nélkül 8 (nyolcz) napra fog terjedni.

Budapesten, 1905. évi július hó 25-én.

Bihar Ferenc s. k.
honvédelmi miniszter.

... Ez a rendelet azt czélozza, hogy a kézbesíthetetlen behívójegyeket a községen ki nem akarják függeszteni, azok mégis ki függeszthetők legyenek — a mint azt a törvény előírja.

Ha a nyolcz nap alatt a hadköteles át nem venné a behívójegyet: *katonaszökevénynek tekinti a katonai hatóság és mint ilyen fog vele szemben eljárni.* Vajjon czélt ér-e ezen az uton a hadvezetőség: az más kérdés.

Báró Bánffy Dezső O-Budán.

Báró Bánffy Dezső ó budai fogadtatására nagy bizottság szervezkedett. Élükön Schubert Sándorral és Holzschpach Náddorral. A banketre igen sokan jelentkeztek olyanok is, a kik Bánffy Dezső báró kíséretében mennek át a harmadik kerületbe. Bánffy bárónak alkalma lesz már beszédjében megemlékezni Apponyi Albert gróffal ma váltott beszélgetéséről és a 48-as párt magatartásáról a 67-es pártok készülő koalíciójával szemben.

Városi közigazgatásunk.

Mi van a fizetésrendezéssel? A nagy hű hóval megkezdett fizetésjavítási tervet tárgyalása, keresztül vétele elmaradt, Egyszerre elauadt az egész ügy. Hir szerint azért, mert a város magasabb rangú tisztviselői nem tudták keresztül vinni a saját fizetésük rendezését akként, amint ők tervezték. Mert ők csak a maguk malmára hajtották volna a vizet, az alantos kisebb tisztviselőkre pedig ismét háttérbe szorultak volna az üres tarisznyával, holott a piaci árak szabályozva niecsenek. Az árusok, mészárosok kényük kedvük szerint vesztegetik áruikat. Annak a szegény sorsu kis tisztviselőnek ugyanannyiból kell ma kijönni, mint mikor féláron vásárolt a piacon s mint mikor 25%-al kevesebb lakásbért fizetett. Ha a közigazgatásunk főkomposai kicsinyes okokért a fizetés-rendezést a sarokba dobták, enyhíthetnének legalább a nehéz megélhetéssel küzdő kistisztviselők sorsán drágasági pótlékkal.

Pályázat a villamos-telepre. A városi vízártási bizottság még e hét folyamán Körner Adolf tanácsnok elnöke alatt összeül, hogy megállapítsa a villamos telepre kiírandó pályázat feltételeit és erre nézve a tanácsnak javaslatot tegyen. A dolog már nagyon sürgős, mert a jövő év közepén már meg kell kezdeni az üzembe vételt, hogy az államvasutakat el tudja látni árammal.

Tizennégy gyermek tűzhalála.

(Szepesváralja pusztulásából.)

Rövid táviratban mi is megemlékeztünk Szepesváraljának, a virágzó szepesi városkának pusztulásáról. Most, hogy a részletek is ösmeretessé váltak, kitűnik, méreteinek arányára nézve az eperjesi nagy tűzvész óta nem volt ehhez fogható a felvidéken és borzalmasságában sem maradt el a Párisi nagy áruház égése mögött. Az óriási tűznek több emberáldozata van, a hajléktalanná lett lakosság nagy részét pedig a nyomor fenyegeti. A kár óriási, amennyiben a csűrökbe behordott élet is odaégett.

A tűz úgy keletkezett, hogy szombat délután a gyermekek egy kis ház mellett gyufával játszottak és e közben a rozoga épület egy elejtett égő gyufától tüzet fogott. Más verzió szerint a házban lakó öreg asszony ebéd után nyitva hagyta a tűzhelyet, amelyben a fa még égett és eltávozott hazulról. Az erős szél a szikrákat szétvitte, úgy hogy 5 óra tájban a város négy helyen lángba borult, sőt a mi

igazán nem mindennapi eset, a du-
czokból megégett szárnyakkal mene-
külő galambok átvitték a tüzet a közeli
Kolbach faluba, amely nagy részben a
lángok martaléka lett . . .

Szepesváraljának az állomástól a
várig terjedő része teljesen leégett,
középületek közül pedig a zsidó tem-
plom és iskola.

A borzasztó csapás — sajnos —
éppen a legszegényebb sorsukat érte,
a kik most hajlék és pénz nélkül ma-
radva, a legnagyobb nyomornak néz-
nek elébe.

Közel 250 ház hamvadt el a hoz-
zártartozó melléképületekkel, istállókkal
és a behordott gabonával megrakott
csűrökkel együtt.

A helyszínen szepesolaszi tüzoltó-
ságán kívül megjelent nemsokára a
löcsei is, de ezeknek fáradozása az
általános kapkodás és fejveszettség miatt
ugyszólván eredménytelen volt. A kö-
zeli falvak, Görgő, Szepesnádásd, Hot-
kócz és Baldaczfürdő lakosai szekere-
ken siettek a pusztulás színhelyére, hogy
amit lehet, mentsenek, de az erős szél-
ben még sem volt elegendő emberi
erő, hogy az elcsigázott tüzoltókat föl-
váltsa.

Este 10 órákor érkezett meg a
Löcséről telefonon kért honvédszázad
Nemes százados vezetése mellett, de
ez a segítség sem ért sokat, mert a
szegény katonák az előbbi éjszakai
gyakorlattól holtra voltak fáradva. Az
erős szél miatt, amely a lobogó lán-
gokat egyik házról a másikra hajtotta,
még éjjeli 1 órákor is lankadatlan erő-
vel dühöngött a pusztító elem, vasár-
nap hajnalra pedig sűrű, pusztító füst
borította a hamu és koromtengert, a
mely alatt a pazász még mindig izzott.

A tűznek áldozatai is vannak, az
odaégett emberek számát eddig még
meg nem állapították, de tizennégy,
nagyobb részt gyermek bennégett,
kettő a füstben fult.

Kolbachon 35 ház égett el s a
most behordott gabona s így a gazdák
amellett, hogy nem tudják hová haj-
tani fejüket, még vagyoniukat is elvesz-
tették. Szepesváralján a házak legna-
gyobb része be volt biztosítva.

Egyházak és iskolák.

Egy év Debreczen iskoláiban.

Az értesítők nyomán.

Segélyezések és jutalmazások. Ebb-
ben a tekintetben főiskolánk bizonyára első
helyen áll Magyarország összes intézetei
felett. A lefolyt iskolai évben 46 alpból 76
növendék kapott 9548 kor. pénzbeli segélyt,
32 tanuló ingyen közös étkezést 5760 kor.
értékben együtt 15.308 kor. A közös étke-
zőben ingyenes volt 22 hallgató 6160 kor.
é. 60 koronát fizetett 19 h. 2280 kor. é.,
100 koronát fizetett 35 h. 2800 kor. é. Ehez
vehetjük még a bentlakás kedvezményét 71
tanulónál (csak 20 koronát fizetett egész
évre), a tandíjmentesség kedvezményét:
12.600 kor. értékben és a pályázatok díjait
7 pályázat közül 5 eredményes volt, 48-6

korona és 20 arany; és végül az egyes ifju-
sági egyletek jutalom és pályadíjait, segé-
lyezéseit. Ez az énekkarnál 1067-50 k.-ra. a
hittanhallgatók segélyző egyesületénél 274
kor.-ra, a joghallgatók segit. nyl.-nél 520
kor.-ra rugott. Az önképző körök jutalom és
pályadíjai nincsenek feltüntetve. Tehát a
kimutatható segélyezések összege: 41,495 50
korona és 20 drb. arany.

A javító vizsgálatok szept. 2-án d. e.
9 órákor kezdődnek. Az alapvizsgálatokra
szept. 4-ig kell folyamodni. A bentlakásért
az akad. igazgatójához aug. 20-áig. A fel-
vétel az akadémiába szeptember 8-áig tart.
Felvételi díj 5 k. 20 az ujonnan jötteknek.
Tandíj 60 korona, theologusoknak 30 kor.;
a betegsegélyzőre 6 korona, ezt mindenki
fizetni tartozik. Fizetési kedvezmények is
vannak, amint a segélyezések rovatából lát-
hattuk.

Amint láthatjuk, főiskolánk ez évben is
büszkesége lehetett a városnak. Életerős
törzs, amely bátran elbirná a másik két új
hajtást is, csak engedni kell, hogy az a két
ág kihajthasson. Csak egy kicsit öntözni kel-
lene azt az életerős törzset a lelkesedés és
áldozatkészség éltető nedvével, hisz már az
egyik ág, a bölcsészeti kar rügyezésnek is
indult. Adjon az isten főiskolánknak lelkes
kertészeket, akik ezen törzset lombos fává,
egyetemmé növelhetik; ne pedig aggodalmas
nyesegetőket, akiknél csak a félelem van
még, hogy a lomb elharvasztja magát a fát
is. Jó talajon, lelkes kezekbe, lelkesedéssel
táplált és ápolt fa még erősödik a hatal-
mas koronával.

II.

Az ev. ref. főgimnázium értesítőjét
Nyári Béla tanár székfoglaló értekezése nyitja
meg a „légkor elektromosságáról“, amelyben
a levegő elektromosságát magyarázni akaró
elméletek közül, az általa legjobbnak tartott
„ionelmélet“ mibenlétét magyarázza.

Az iskola fentartó testülete itt is az
ev. ref. egyházkerület, kormányozza a püs-
pök, ehk. főgondnok és a főiskolai igazgató-
tanács. A gimnázium részleges ügyeit az
utóbbinak gimn. albizottsága intézi.

(A tanári kar). A tanári kar ez idén
17 rendes, 2 helyettes, 1 segéd és 1 gya-
korlóról és 2 melléktárgyakat tanító tanárból
állott. A más vallású növendékeket az illető
egyházak lelkészei tanítottak; ez a többi in-
tézeteknél is úgy volt. Ezen hittanárokat
sem veszem fel a statisztikai adatok ismer-
tetésénél, tehát összesen 22 tanár működött
az iskolában.

A tanári kar elfoglaltsága megközelíti
azon kívánalmakat, a melyeket e tekintetben
félállítani lehet. Mert csak egy tanár tanított
21 órát, a hivatalosan kötelező óra szám
felett, 20 órát tanított 6 tanár, 19 órát ta-
nított 7 tanár, 18 órát 3 tanár, 17 órát 3
tanár, 16 órát 1 tanár, a kinek 3 óráját az
óraadó tanár vette át. Az igazgatónak 4
órája volt. Átlag tehát még mindig a 20 és
19 óra között van, ami a tanárok nagy el-
foglaltságára mutat. Ez magyarázza meg
azt, hogy a tanárok ezen iskolai évben na-
gyon kevés sőt mondhatni semmi irodalmi
működést végeztek; társadalmi működé-
sük már inkább számottevő. De nem is le-
het kívánni, hogy oly tekintélyes számú
növendékek isanításával elcsigázott tanár,
még ami szabad ideje este és éjszaka ma-
radt azt az a pihenéstől, üdüléstől rabolja
el. Ez az elfoglaltság nem csak a tanári
karra van bénító hatással, de magára a
tanügyre, az iskola életére is nyomasztó
súlylál nehezedik, amint azt az értesítő is
panaszolja.

(Az ifjusági statisztika). Hisz az idei
iskolai évben az egyes osztályok népessége
a következő volt:

A I. osztályba járt 63 tanuló, az I. b)
osztályba 63; a II. a) 55; a b) 52; a III. a)

67; b) 64; IV. a) 52; b) 48; V. a) 38;
b) 38; VI. o. 51; a VII. o. 62; a VIII. o.
49 tanuló, összesen 702 tanuló, magántanuló
16, vajmi keveset tett a 48 tanulóknak a
kimaradása e tekintetben, mert még így is
népeseknek mondhatók az egyes osztályok.
Már pedig minél több az osztályok növen-
dékeinek száma, annál inkább igénybe veszi
a tanár szellemi és fizikai erejét.

A mi a növendékek vallását illeti a
667 vizsgálatot tett tanuló közt volt 583
reform (91-8 száz.) 29 ág. ev. 1 unit, 14
róm. kath. 3 gör. kel. 37 izr. Helybeli növ.
328 volt. Anyanyelvre volt: 656 magyar,
2 tót, 1 román, 1 szerb s 1 német.

A tanulásban általános jeles ered-
ményt mutatott fel 65,97 száz. jót 147,22
száz. elégs. 322, 48,5 száz. javit 96,144
száz. megbukott 36,54 száz. Magaviseletből
jó volt 581 száz. szabályszerű 70,10-5 száz.
kevésb. szabályszerű 1,015 százalék.

Az érettségi eredménye: 47 vizsgázó
közül jelesen érett 5, jól 10, érett 20 javit
4, ismételt 7 (3+4.)

A tanulók tanultak rendkívüli tárgya-
kat is. Így 35 növendék járt francia órára,
szabadkézi rajzra 25, majd 31, gyorsírásra
26, kár hogy az angol nyelv tanulására
nem serkenti a tanári kar az ifjuságot, de
legalább azokat, a kik a papi pályára
készülnek, a nagy angol prot. egyházak
íróinak olvasása bizonyára csak előnyükre
válna, látusukat szélesbíteni, de meg, mert
a mint látjuk theologus ifjaink közül nem
egy megy Amerikába lelkésznek, ott hir-
detvén az ígét, s így gyakorlati hasznát is
venné.

(Folytatjuk.)

**Rendezik a kollegiumi könyv-
tárat.** Ebben a leketolvasztó, irdatlan
hőségben már egy hónap óta meg-
feszített munkásság folyik a nagy
kollegium olvasótermében. Az évtize-
dek óta háborítatlanul poshadózó, har-
mincz-negyven esztendősk porába öltöz-
ködött duplum könyvtár tizezernél
több kötetét porozzák, rendezik és
foglalják betürendes jegyzékbe fárad-
hatatlan deákok. Somogyi József,
Fehér Károly theologusok, Gulyás Jó-
zsef és Ecsedi István budapesti böl-
csészethallgatók végzik az ernyesztő
munkát. Nagy segítségükre van a
könyvtárnak megbecsülhetetlen és
állásához mérten igazán tudós alkal-
mazottja a derék Kiss Károly. Az el-
mult július hónap folyamán 6312 mű-
vet, több mint hétezer kötetet hoztak
rendbe a kollegium fáradtságot nem
ismerő munkásai. A nyilvános olvasó
terem új katalogusa már kész van, a
duplumkönyvtár katalogusa szeptember
elsejére kész lesz. A könyvtárrende-
zést Oláh Gábor kezelőkönyvtáros
vezeti.

Kitiltás az iskolákból. Ismeretes
Dudás Emil zentai gimnáziumi tanuló esete.
A diákember, aki fia Dudás Lajos zentai
polgármesternek, egyik társát az iskolában
revolverrel meglötte, amiért a szabadkai
esküdtbiróság nagyobb pénzbüntetést rótt
reá. Dudás Emil esetével foglalkozott a
vallás- és közoktatásügyi miniszter is, aki
most leküldött rendeletével a merénylő diákot
Magyarország összes középiskoláiból ki-
tiltotta.

Irodalom.

Eitel Frigyes ne menj te norvégnek!...

Derék ember, okos ember apád is,
Kezébe veszd, hogy ha kell: tollat, kardot,
ecsetet, kaszát is,
Négyszáz évnek vetése most sárgul ini-
nálunk...

Fene tudja: valabára: tán mi is kaszálunk!

Letakarunk, behordjuk a termést,
Várd meg, míg el végezzük a cséplést!
Sárga kalász fekete rozsdája...
Nincs apádnak hozzá egy rostája?

Eitel Frigyes! hallod e, ne menj el!
Tuzokot cserélsz te ott verébbel!
Eitel Friczi! tudsz-e még magyarul?
Várd meg, míg a magyar ég beborul!

Tárogató.

A **Fáklya** czimen, mint már máskor is említettük, becses folyóirat jelenik meg Kolozsváron. Richtzeit Arthur derék kolozsvári újságíró szerkeszti ezt a vasárnaponként megjelenő, piros fedeles fűzött könyv-alaku vállalatot, melybe országosnevű tanárok, írók, jogászok, művészek, tudósok irogatoak mai társasozgalmainkat megvilágító, irányító becses, érdekes cikkeket. A figyelemre méltó tüzet ára példányanként 30 fillér, negyedévre megrendelve 4 korona. Szerkesztősége és kiadóhivatala Kolozsváron, Szentgyörgy-utca 10. szám alatt van. Mai igen érdekes tárczánkat is a **Fáklya**-ból vettük át.

UJDONSÁGOK.

Csatanapján...

Debreczen, 1849. augusztus 2.

A kukoricza táblák bokrétság szálai között szuronyok százai csillantak meg. Az előljáró kozák dzsidásokkal már össze is dobbantak a fürge honvéd huszárok.

Közben puska is roppant, majd megbődültek az öreg ágyuk is. Előbb a harangok ércéből öntött honvéd ágyuk bődültek meg, okádták a tüzes golyót az áradatként nyomuló, mind szélesebb vonalon kifejlődő orosz ellenségre. És megkezdődött a debreczeni csata, melyben 7000 honvéd szegte mellét szembe 50 ezernyi orosz ágyujával, puskájával, szuronyával, kardjával és dzsidájával. Harsogtak a trombiták is. Peregték a dobok.

— Előre! rivalgták a vitéz honvédek.

— Hurráh! bögtek az orosz puszták fiai.

A tenger ellenséget alkonyatig tartóztatták, kaszabolták a csodásvitéz és önfeláldozó honvédek... De a tulerő elnyomta a hősokeket... Mire naplemente következett, csak a halottak és sebesültek maradtak a vérázattal bus csatatéren.

A kozák volt az ur a határban. A rettenthetlen Nagy Sándor seregének roncsaival hátrált, visszavonult a nem messze táborozó Görgey, az áruló, nagy- és vitéz főserge felé...

Vér jelezte a Nagy Sándor útját. Az elmaradozókat nem kimélték a böszült kozákok...

A halott vitézeket azután, honvédet és oroszot elegyesen, a köntösgát felé eső halmos honvéd temetőbe hantolták el... Azóta sok esztendő mult el, de a debreczeni főiskolai ifjúság a polgársággal egyetértőleg a csatanapján kizarándokol a szent sírokhoz; mert kegyeletes imánkra, szerető könyünkre, kis kerteink minden virágjára, a felejtethetlen örökemlékezésre legérdemesebbek azok a sirban porhadó honvédvitézek, kik életüket vitézül áldozták honért és szabadságért...

A csatanapján az ő dicsőült példájokból merítsünk erőt, ihletést, önfeláldozást a mi megpróbáltatásunkhoz. Még sirjokból is az örökélet és az örök győzelem csillaga ragyog felénk.

— Uj-megálló a Simonyi uton.

A helyi vasut igazgatósága a városi tanács végzése alapján új megállót létesített a Simonyi uton. A vonatok kifelé jövet a Zádor és Erber, befelé menet pedig az Erber és Kovács villa közt állanak meg.

— **Amerikai közjegyző Debreczenben.** Az amerikai magyarság egyik vezető férfia, dr. **Huntalvy Hugó** new-yorki ügyvéd és közjegyző Debreczenbe érkezett a rokonai látogatására. Huntalvi valamikor Debreczenben volt ügyvéd, innen vándorolt ki Amerikába, a hol vagyont szerzett. Hosszu távollét után most jött haza.

— **Az ollósás alkonya.** Jelentős mozgalmat indított meg az idén a Németországi Újságkiadók Szövetsége. Emlékiratára, melyben kívánságait és indítványait előadja, Bülow kancellár a következő választ adta: „Az egyletük beadványában tárgyalt kérdés, mely az **újsághírek nemzetközi védelméről** szól, már szőnyegen forgott 1896 ban Párisban, a szerzői jog megvédésére összehívott kongresszuson is. Mivel a dolog igen nagyfotosságu és valóban közedkü, kívánságukat komoly mérlegelés után **jogosultnak kell kijelentnem.** Szándékom alkalmat adni e téma megvitatására oly gyűlés egybehívásával, melynek feladata a berlini megegyezést a szerzői jog felől megváltoztatni. Gondom lesz rá, hogy ez alkalommal az írók és kiadók köréből szakértők hívassanak meg, hogy a szerzői jogok védelme az újsághírek megvédésére sikeresen kiterjeszhető legyen.”

Ha a kongresszus egybegyűl és keresztül viszi akarát, akkor az olló az újság-szerkesztés legfőbb legesebb eszköze lesz, a mit talán nem a közzörösök bánnak meg legjobban.

— **A piaczi uzsora ellen.** Debreczen város hatóságának követendő például állítjuk oda a borsodmegyei alispánt, Tarnai Gyula dr.-t, aki már második izben hoz igen okos rendszabályokat a türethetetlenül magas piaczi árak megzabolozására. Az alispán — mint ujabban jelentik — szigoru rendeletet bocsátott ki a piaczi uzsora ellen, azonkívül erélyeshangu rendeletben hívta fel a miskolczi rendőrséget, hogy a piaczi uzsora árak ellen kiadott utasításait szigoruan ellenőrizze. Az alispán e humánus s régi bajokat orvosló intézkedéseit a közönség nagy örömmel fogadta. Ohajtandó volna, hogy az ország minden részében ha-

sonló intézkedések tétessenek. Első sorban pedig Debreczenben, ahol ma-holnap a hallatlanul felcsigázott piaczi árak miatt már vásárolni sem lehet.

— **Halálozások.** Meghaltak: Szilágyi József ev. ref. 9 hónapos, özv. Oláh Józsefné ev. ref. 83 éves, Kozma Sándor ev. ref. 43 éves, özvegy Boros Jánosné ev. ref. 66 éves, Jakab István ev. ref. 13 hónapos, Skót Lajos r. kath. 27 éves, Berényi Erzsébet ev. ref. 3 éves, Pákozdi Maria ev. ref. 3 hónapos.

— **Megveszett tehén.** Az V. állategeszségügyi körzetben Gyarmati István egyik tehene megveszett. Alighanem kutyamarás következtében tört ki az állaton a veszettség. Lebunkózták.

— **Fejérváry Gézáék tizparancsolata.** Az amerikai magyarság és sajtója is feszült figyelemmel kíséri a magyarhoni állapotokat. Buzdító harcziaradók zendülnek hozzánk a tengerentúlról, hogy — ha hiv a haza — hazajönnék. Azonkívül a gunnyilaival is erősen lövöldözik a darabont kormányt, a Fejérváry Géza gyászmagyarjait, a kiknek még a tizparancsolatját is megszerkesztette az egyik amerikai magyar usjág. Így hangzik:

I. Én báró Fejérváry Géza vagyok a te urad és parancsolód, a ki kivezettelek az ösmeretlenség homályából és hatezer koronás nyugdíjigényt adtam neked.

II. Ne legyenek neked Bécsen kívül idegen isteneid.

III. Nemzeti követelésekből, magyar vezényszóráról bálványokat ne csinálj és ne imádd azokat. Ellenben esküdj meg az alkotmányra, mert az ugys mindegy.

IV. Bécs és Ausztria nevé ajkaidra hiába ne vedgyed, mert Beck Goluchovszky és Pittreich nem hagyja büntetés nélkül.

V. Tiszteld Becket és Golachovszkyt, hogy hosszu életü lehess a bársonyszékben.

VI. Öld meg a nemzeti követeléseket.

VII. Ne paráználkodjál katonai engedményekkel.

VIII. Negyvennyolcz minden vivmányaikat lopl el.

IX. Kivánd adóba a magyar házat, telkét, feleségét, szolgáját és szolgáló leányát, ökrét, szamarát és őt magát katonának.

X. Hat napon át ne dolgozz semmit, de a hetediken pihenj meg, mert a a nyugdíj ugys biztos.

— **Vizsgálat a Sidoli cirkusban.** A híres Sidoli cirkus t, amelynek külön villamvilágítása van, kedden délután vizsgálta meg a hatóság, amelynek kiküldöttje dr. Boldizsár Kálmán főkapitányhelyettes, Aczél Géza főmérnök és Morvay Sótér tüzoltóparancsnok voltak.

— **Láber Mihály nyugalombavonul.** Láber Mihály a helyi vasut érdemes igazgatója nyugalomba vonul. Az érdemes igazgató 53 évet töltött el az államvasutak és a helyi vasut szolgálatában. Nyugalomba vonulásának híré ő maga is meg erősíti egyik helyi laphoz intézett levelében, de kijelenti, hogy a nyugalomba vonulás egyetlen oka az, hogy nyugalom után vágyik.

— **Végrehajtók a téglavetőtelepen.** A téglavető telep dolga még mindig elintézetlenül fekszik a városházán, pedig elég sürgös volna. A tanács ki-mondta, hogy ameddig a telep lakosainak ügye végleg rendezve nincs, addig ott lakhatnak, ha házankint 50 korona illetéket fizetnek. Ezek az ille-

tekek azonban nagyon gyéren folynak be a házi-pénztárba, úgy hogy a tanács kénytelen volt a végrehajtási elrendelni.

— **Gyászjelentés.** Mely fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk a felejtetetlen emlékü jó férj, apa, nagyapa, testvér és áldott emlékü jó rokon, **Mogyoróssy Gábor** nyug. honvéd törzsörösternek f. hó 1-én délelőtt 1/2 12 órakor életének 59-ik évében, hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytát. Kedves halottunk hült tetemei f. hó 3-án, d. u. 5 órakor fognak **Morgó-utca 39-ik** számú házunktól az ev. ref. nagytombombao tartandó ima után a Péterfia-utcai temetőben örök nyugalomra tétetni. Végtisz teségtételére rokonainkat és ismerőseinket szomorodott szívvel meghívjuk. Debreczen, 1905. augusztus 2. Bónatos neje: öz. Mogyoróssy Gáborné szül. **Karl Irén.** Gyermekkeivel, Győző nejjével **Bánóczi Mariával** és gyermekével, Teréz férjével **Révész Jánossal** és gyermekével, Gyula nejjével **Molnár Eszttikével**, Zoltán nejjével **Balogh Ilonával**, Béla, Irén, Margit. Mostoha fia: **Klents Sándor.** Testvérei: **Mogyoróssy Imre** nejjével és gyermekével, **Mogyoróssy Zsuzsanna** férjével és gyermekével, **Mogyoróssy Erzsébet** férjével és gyermekével, **Mogyoróssy Zsófia** férjével és gyermekével, **Mogyoróssy Margit** férjével.

— **Késelő férj.** **Tóth Józsefné** **Hegedüs Klára** boldog családi életet folytatott férjével. Kedden este azonban hazament és minden ok nélkül idegeskedni kezdett. Az idegeskedésből aztán verekedés lett. Verekedés közben a férj az asztalról kést kapott fel és azt felesége oldalába döfte. Az asszonyt a rendőrség beszállította a közköri házba, ahol azonnal ápolás alá vették. A szurás nem életveszélyes.

— **Két huszár szökése.** Két huszár, szakaszvezető és közlegény szökött meg a katonai fogházból. Már csak két nap hiányzott, hogy ismét visszanyerjék szabadságukat, de ők ezt sem várták be, hanem felfeszítették a fogház ablakán levő vasrostélyt s mind ket-en megszöktek. A szakaszvezetőt azonban elfogták, míg a közlegénynek nyoma veszett.

— **Zsebkéssel kinyitható pénzszekevények.** Kínosan meglepő felfedezést tett a napokban az államvasutak igazgatóságának egyik fiatal tisztviselője. Azt, hogy a vasuton szállított pénzek és értékek a szállításnak eddig követett módja mellett semiféle biztonságban nincsenek. A felfedezést tevő fiatal tisztviselő neve **Győri Károly**, egy magasállású vasuti főtiszt fia, aki egy e célra kiküldött bizottság előtt bebizonyította, hogy az államvasuti értékszallító aczéltresszorok mindegyikét egyszerű zsebkéssel könnyűszerrel bárki is kinyithatja és így azok egytől-egyig hasznavehetetlenek. Az államvasut igazgatóságának most nagy gondot okoz, a használatra alkalmas szállító eszközök beszerzése illetve előállítás nem is szólván azokról a teteme, anyagi áldozatokról, amelyeket az átalakítás igényelni fog.

— **Czipőt lopott.** Csendom Zsófia tsakaritonőnek megtetszett a Szatmári Róza Boldogfalva utca 8. sz. a lakos csinos 10 korona értékű czipője, alkalmat keresett az ellopására. Végre is hejtotta szándékát. A rendőrség az eljárást megindította ellene.

— **Kirabolt vasutas.** Az éjjeli őrsjárat az Arany János utca végén eszméletlen állapotba heverve találta **Békés János** vasuti őrt. **Békés** valószínűleg sokat ihatott s rosszul lett ez okozta. Mikor magához jött, kereste pénztárczáját, de azt nem találta. Állítása szerint a pénztárczájában pár forint is volt. Valami arrajáró éjjeli csavargó felhasználta eszméletlen állapotát és zsebeit kifosztotta.

— **Házi szarka.** A vasárnap tettenért betörő-suhancz, **Dudinszki József** 16 éves hetes ügyében a rendőrség befejezte a vizsgálatot és a reményteljes csemétét ma kísérteti át az ügyészséghez. A házi szarka **Hódosi Antalné** kereskedéséből igen sokféle holmit lopott. Eleinte tagadott a jómadár, de a bizonyítékok sulya alatt töredelmes vallomást tett.

— **Szökés a rabszolgaságból.** A régi rabszolgaság utolsó maradványa az a szegyeletes állapot, amely a rendőrség védelme alatt tapasztalható a bukott leánvok tanyáján. Nem elég, hogy az ő hitványságukon vagyont szereznek a rabszolgatartók, még tisztességes ellátásban sem részesülnek. E miatt az egyik tanyáról az elmúlt éjjel valamennyi bukott csillag megszökött. Eddig csak **Rusz Mari** nevű leány került csupán elő. A városban csatangolt.

— **Kocsisvirtus.** **Fischér Irén** csige. kerti lakos kocsiján hazafelé ment és a mellette haladó **Horváth István** úgy ütött lovai közé, hogy az ütés **Fischer Irént** is érte. Meg fogják érte büntetni.

— **Elveszett** egy kézi női táská a **Nyomatató utczától** a **Vár utczán** **Csanó utczán** keresztül a **Piaczig.** A megtaláló **Nyomatató utca 14. szám** alatt illő jutalomban részesül.

— **Kun Márton** kötszer, keztü és gummiáru különlegességi üzletében, a legjobb és legbiztosabb francia és angol különlegességek kaphatók Debreczen, **Piacz utca 12.**

x **Oriási feltűnést** kelt a debreczeni esernyőgyár **Piacz-utca 50. szám** alatti kirakata. Igazán bámulatos, hogy mily olcsó árak vannak egyes diszes nap- és esernyőkön feltüntetve. Estefelé a kirakat előtt láthatjuk a debreczeni előkelő hölgyeket, akik csodálkozásuknak adnak kifejezést a hihetetlen olcsó árak fölött. A kitűnő minőségű árak hazai munkások kezét dicsérik, mert a **Merkler** cég a saját műhelyében részint Debreczenben, részint Temesvárott készített nap- és esernyőit.

Olvasóink rovata.

A hivatalos órákról.

Tekintetes szerkesztő ur!

Az alábbi néhány sort sziveskedjék b. lapjában közölni:

Egy debreczeni polgár azt javasolja, hogy a városházánál a hivatalos órák márc. hó 15-től november 1-ig reggeltől 7-től d. u. 1-ig, november 1-től márczius 15-ig pedig reggel 8-tól délután 3 óráig tartassanak.

Tisztelettel

N. N.

debreczeni polgár.

A főváros titkaiból.

(Gyujtogató gyermekbandák.)

Budapest, augusztus 1.

Ujpesten és az ujpesti határban néhány nap óta több tüzeset fordult elő, többek között leégett a **Wolfner**-féle börgyár is és volt több, kisebb-nagyobb tüzeset, oly gyors egymásutánban, hogy nem csoda, ha az emberek gyanuperrel kezdenek élni és keresik, kutatják, találgatják a tüzesetek okait, okozóit.

Ujpesten napok óta azt beszélnek, hogy a tüzesetek nem a véletlenek művei, hanem gyujtogatás eredménye. A **Wolfner-gyárban** eszközölt hatósági vizsgálat ugyan semmiféle, a gyujtogatás gyanuját felélesztő nyomra és jele nem akadt. Ujpesten mégis határozottan állítják, hogy a gyárat felgyujtották, még pedig most, amikor a legtöbb borkészlet volt benne, felgyujtották pedig bosszúból és a gyujtogatás a legutóbbi timársztrájknak a következménye.

De nem a munkások gyujtogattak, hanem egy gyermekbanda garázdálkodik Budapest környékén, veszélyezteti a közbiztonságot, lop, sőt rabol derűre borura és legutóbb abban leli örömét, hogy gyujtogat is.

Ujpesten, Ujfalu, Rákospalotán és az Angyalföldön, de különösen itten terjedt el a gyujtogató gyermekbanda híre és általános hitre talált. Allítólag 14—18 éves suhancz és leány egyesüléséről van szó, kiknek egyik része az Angyalföldön, másik része Ujpesten lakik.

Tudósítónk utána járt a dolognak, de a gyermekbandának semmiféle pozitív bizonyítékát nem találta, tény azonban, hogy az említett helyeken mindenütt tudnak ilyen bandáról és hisznek benne, amint tény az is, hogy a garázdálkodó suhanczok valósággal rémei Budapest külte kének és nem nem mulik el nap verekedés, bicskázás, lopás és betörés nélkül.

Mi az ujság ?

A vizes grófnő. Budapestről írják: **Vörösmarty-utcai** lakók körében beszéd tárgya, az a különös eset, amely tegnapelőtt este játszódott le. Az eset hőse egy tizenhat éves pimasz ficzkó, aki pajkosságából szüleinek utcai lakása ablakából, vizet önt a járókelőkre. A diák legutóbbi tette következtében folyt le: A **Vörösmarty-u. 53. sz. ház II. emeletén** lakik **Eckenberg Simon** magánzó családjával. A család esténként sétára indul. A lakásban ilyenkor egyedül hagyják a 16 éves **Imrét**, **Eckenberg Imre** nagyon neveltet és pimasz ficzkó. Egyre vaiami „hős tettet” akar elkövetni. Legujabban abban találja örömét, hogy az utcai ablakon át a sétáló közönségre vizet önt. Tegnapelőtt este folytatta az önmulattatást a kedves fiu. Feltizenegy óra lehetett, amikor arra hajtattott **Lónyay Margit** grófnő, aki a **Park-kútból** hazá. A grófnő, aki **Lónyay Elemér** gróf nővére, a **Vörösmarty-utca 59. számú** házában lakik. A neveletlen ficzkó messziről észrevette a grófnő fogatját, pohár vizet vett és a grófnőt arcul öntötte. **Lónyay Margit**

grófnő a kedves hős legényke ellen a rendőrszemenél jelentést tett. Eckenberg Imre már megbánta „hősies tettét” és már tegnap háromszor kopogtatott a grófnőnél, de bebocsátást nem nyert. Tán mégis csak megbocsájtanak neki, ha megfogadja, hogy ez után annyi vizet iszik, amennyit a mások bosszantására elpocsékol.

Négy öngyilkos egy családban.

Nagyváradról jelentik: Tötös Károly közműves pallér Madarász és Flanta czégnél vasárnap délután Péter-utca 14. szám a lakásán a levegőbe lőtt forgópisztolyból. Özvegy anyjának kérésére azonban a fegyvert zsebredugta és eltávozott hazulról. Egyenest a Széchenyi kávéházba ment, a hol már három nap óta ivott. Itt éjszaka 2 óra tájban egy hírlapírónak átadta bucsulevelét, bejelentette, hogy öngyilkossá lesz. Egyenest haza sietett és a neki kaput nyitó anyja szemeláttára szíven lötte magát és szörnyet halt. Hátrahagyott levelében boldogtalan házasesetét említi tette okául, világosan megjegyzi azonban, hogy nem felesége a hibás, özvegyet és 3 apró gyermeket hagyott hátra. Az eset annál megdöbbentőbb, mert az özvegy anyjának a férje után immár harmadik gyermeke ez, a ki önkézzel vet véget életének.

TÁVIRATOK.

Feloszlik-e a szabadelvűpárt?

Budapest, augusztus 1. A szabadelvűpárt tagjai elhatározták, hogy ma délelőtt bizalmas érkezetet tartanak a Pannoniában, amelyen a helyzetről, a teendőkről, a párt feloszlásáról és a koalícióba való belépésről tanácskoznak. Mikor értesültek arról, hogy az újságírók megtudták a dolgot, megváltoztatták a tervet olyképp, hogy Nagy Ferencz vagy Szivák Imre lakásán gyűlnek össze. A dolog a párt tagjai közt hetek óta élénk megbeszélés tárgya. Belátják, hogy a 67-es alap mellett kell tömörülniök, de nem tudják, a Bánffy vagy Andrássy pártjába lépjenek-e be, vagy bevárják a két csoport egyesülését? Hir szerint még nem döntöttek, de még nyílt kérdésnek hagyták a dolgot, hogy a párt tagjai szabad kezet nyerjenek. Az általános nézet az, hogy a szabadelvűpárt rövidesen feloszlik.

Apponyi és Bánffy találkozása.

Budapest, augusztus 1. Bánffy és Apponyi találkozásáról a lapok közölt híreit megczáfolják. Az egyik esti lap azt írja, hogy Apponyi korrektül viselte magát.

Az erőszak felsülése.

Nagykanizsa, augusztus 1. A póttartalékosok behívóinak kézbesítését a vármegye megtagadván posta útján akarták kézbesíteni, de felsültek, mert a rosztalékosok következtében a legnagyobb része visszaérkezett. Erre a katonai ügyosztályt keresték meg, hogy adják ki a katonai nyilvántartási jegyzéket, de a hatóság megtagadta.

Lányi kortesutja.

Budapest, augusztus 1. A darabont-kormány igazságügyminisztere Liptószentmiklóstra utazott, ahol pótvá-

lasztás lesz közbe és Stodola Jenő tót nemzetiségi jelölt közt. A kerületben rendkívül heves a korteskedés, olyan lesz a mérkőzés is.

Ujabb megsemmisítés.

Szabadka, augusztus 1. Kristóffy belügyminiszter a városi közgyűlésnek az ellenállást kimondó határozatát megsemmisítette.

Hazafiatlan főszolgabíró.

Veszprém, augusztus 1. A zirczi járás főszolgabírája a megye határozata ellenére is kézbesíti a póttartalékosok behívóját. Az eset nagy felháborodást keltett.

Orosz hang a 48-as párt mellett.

Pétevár, augusztus 1. A legelterjedtebb orosz napilap, a Vjedomosztij rendkívül érdekes cikket ír a magyar válságról. Helyesli a függetlenségi és 48-as párt álláspontját, hogy a magyar önállóságért küzd és vezető szerepet akar kivívni a birodalomban Magyarország számára, de végleg nem akar elszakadni Ausztriától. A magyar nemzet helyesen fogja fel hivatását, hogy a németiség terjedése elé gátat emel. A magyarok jól fogják fel ma is ezer éves hivatásukat, amelyet sikeresen töltöttek be eddig is. A 48-as pártot az orosz nemzet rokonszenvére biztosítja.

Mit tárgyal a vezérlő-bizottság?

Budapest, augusztus 1. A szövetkezett ellenzéki pártok vezérlő-bizottsága a jövő csütörtökjén fog ülést tartani, amelyen foglalkoznak a passiv ellenállással és a 67-es alapon álló pártok egyesülésével.

Leczáfolt császártalálkozás.

Budapest, augusztus 1. A német és osztrák császár találkozásáról közölt híreket illetékes helyen megczáfolják.

Az ellenállás.

Nagykároly, augusztus 1. A város képviselőtestülete Károlyi István gróf indítványára július 30-án kimondta az ellenállást az alkotmányellenes kormányval szemben.

Vilmos a háború mellett.

Páris, augusztus 1. Az Echo de Páris a björköi találkozásról azt írja, hogy Vilmos német császár a háború folytatására birta czárt és ígéretet tett, hogy anyagi eszközökkel támogatni fogja.

Oroszország alkotmánya.

London, augusztus 1. Mint a Times írja, a czár augusztus 12-én, a czárevics születése napján alkotmányt ad népeinek.

Süket a czárevics.

Pétevár, augusztus 1. Az orvosok megvizsgálták a czár fiát, Alexis nagyherceget és megállapították, hogy a czárevics veleszületett hiba folytán süket.

Az öngyilkos huszártiszt.

Kassa, augusztus 1. Szenz Herman huszárfőhadnagy a Kassára berobogó gyorsvonaton agyonlőtte magát.

Az új feltételek.

Budapest, augusztus 1. A kibontakozást a kormány a következő feltételekhez köti: vegye át a kormányzást a koalíció és az általános szavazati jogot hozza be, ezzel szemben biztosítsa az indemnít és az ujonczjavaslat megszavazását.

Megfojtotta a fiát.

Budapest, augusztus 1. Králik János lipótszelesporubai legény gorbán bánt az édes anyjával. Apját ez feldühösítette és oly erővel ragadta torkon a fiát, hogy a nyakcsigolyáját kitörte. A fiu szörnyet halt. Az apa a csendőrségnél rögtön jelentkezett.

Talált Rákóczi-kard.

Kassa, augusztus 1. Boronkay Gyula a beregi hegykirendeltség vezetője hivatalos útja közben Rákóczi-korabeli kardot talált a földben. A kardot a Rákóczi-ereklyemúzeumnak ajánlódta.

Bánffy a koalíció ellen.

Budapest, augusztus 1. A függetlenségi és 48-as pártban mindinkább megerősödnek azon nézetben, hogy báró Bánffy a koalíció szétrobbantását akarja, amitől azonban nem félnek, mert a 181 tagú függetlenségi párt oly erőt képvisel, hogy nélküle az összes 67-es pártok szövetkezése sem dönthetné el a válságot. Az lehetetlenség különben is, hogy a néppárt is beleolvadna a Bánffy vezérlete alatt alakuló új pártba, amelynek alig lehetne annyi tagja, mint a 48-as pártnak, mert a 12 százsz képviselő is kiválna és külön pártta alakulna. Az új 67-es pártnak legfeljebb 175 tagja lehetne. Tekintélyes párt lenne, az igaz, de többséget nem tudna alkotni.

Közzgazdaság.

Terménytőzsde.

Schvarcz E. debreczeni bizományos távirati jelentése.

Budapest, 1905. augusztus 1.

Készáru tartott, határidők egy árnyalattal szilárdabbak.

1905. októberi buza	16.12.—14
1906. áprilisi buza	16.66.—68
októberi rozs	12.98.—00
1905. májusi rozs	—
októberi zab	11.56.—58
1905. áprilisi zab	—
1906. májusi tengeri	12.22.—24
1905. júliusi	—
1905. aug.	—
szeptemberi	—
1905. augusztusi repce	24.50.—70

Törvénykezés.

Elfogott váltóhamisító. Hoffmann Samu magyarországi kereskedőt, aki miután Berlinben egy gróft hamis váltókkal több

százezer márkáig károsított meg, Angolországba szökött, ahol elfogták. Az elfogottat tegnap szállították a „Peregrine” gőzösn Hamburgba.

REGÉNY-CSARNOK.

Kisértet-látó.

45 — Amerikai bűnügyi regény. —

— Természetesen most minden idejét ez a nyomozat foglalja le és azért aligha remélem, hogy holmi csekélységgel vesződnek mostanában.

— Mi lenne az?

— Nézze csak Neckett ur, az én első segédem, ez a részeges Keggyick néhány nap óta feléje se néz az üzletnek és senki sem tudja, hol van.

— Nem mondtam — kiáltott fel Neckett — de persze ön vakon bízott benne. Akarja, hogy kinyomozzam? Még az éjszaka megtudom, mi van vele. Egyébként örüljön neki, ha megszabadul tőle.

— Engedjen meg Neckett ur, de eddig semmi okom nem volt, hogy rossz véleményem legyen felőle, de mostani kimaradása rendkívül aggaszt, mert nagyobb összeget bíztam rá, hogy a postára adja.

— No látja! Régen mondtam én, hogy ön is majd a kárán fog tanulni.

— Ilyen az élet — sóhajtott fel Barley. Legyen olyan jó Neckett ur és nézzen utána. De azt nem akarom, hogy a hirhangra kerüljön a dolog. Ez az ember sok évig hüen szolgált és nem lehetetlen, hogy valami történt vele. Nem akarom, hogy a börtönbe kerüljön. Egyébként sok szerencsét a Biddy ügyében. Isten önnel.

— Csak türelem és kitartás! — felelt Neckett és elváltak.

Az elzúllás útján.

Mikor az éjjeli látogató eltávozott Kedgyick lakásáról, hosszú ideig csend uralkodott a szobában, csak az óra ketyegése hallatszott. A kis gyertyadarab még pislákol valameddig, aztán kialudt. Nemsokára a barna függönyön — keresztültört a hajnal fénye.

Kedgyick fölkel. Révedező tekintettel nézett körül. Kereste az éjjeli vendéget. Majd kinyitotta az ajtót és kitekintett. A lépcsőn sötétség üt. Visszatért a barátságosan szobába és ruhástól dőlt az ágyra. A nagy izgalom és kimerültség következtében nyomban elaludt.

Mikor felébredt, nagynehezen feltápaszkodott. Kétes homály uralkodott a kis szobában. Az órája megállt. Az ég borus volt és eső verte az ablakot.

Nem tudta, meddig aludt és hány óra lehet. Szemrehányást tett magának, hogy így soká hevert tétlenül. De mihez fogjon? Hová forduljon, hogy kimenekedjen a bajból? Először el ebből a lakásból, amelynek a falai hallották az éjszakai párbeszédet.

Kint az utcán határozatlanul megállt, nem tudta, menjen. Végre is befordult az egyik mellék utcába, amely a város külsőbb részeibe vezetett, onnan pedig ki a szabadba. Csak akkor tért magához, mikor a szabadban volt. Mögötte a város szélső házai látszottak, balról pedig a folyam. Ember nem járt a környéken.

Ez a nedves, gödrös táj olyan ösmérsnek tűnt fel előtte, mintha már más alkalommal is járt volna arra. Csakugyan egyszer itt öbödött fel éjjel és innen ment a kis külvárosi szállóba, a hol rémes éjszakát töltött. A kisértet nem hagyta nyugodni. Most is elment talán a piszkos épület-előtt, de nem is jutott eszébe az eset.

Vad éhség fájalmát kezdte érezni. Bolondság volt, amit akart: csak szaladni és szaladni mentől messzebb a várostól; de nem lehetett. De milyen messze juthat vaj-

jon pénz nélkül, hiszen enni valója sincs! Még egyszer vissza kell térnie, hogy valamilyen pénz szerezzen. Még egyszer kísérletet tesz annál az embernél, aki oly fenhéjazóban beszélt vele az emlékezetes éjszakán.

Csak most jutott eszébe a takarékkönyv.

— Hiszen ő nekem adja. Megígérte. Ma éjjel el is fogja hozni.

(Folytatjuk.)

Donogán és Somossy

DEBRECZEN, Kistemplombazár.

Az idény előrehaladottsága miatt

rendkívül

leszállított áron

árusítunk

Mosó zephir, Kreton,
Ruhavászon, Etamine
és Batistokat.

A nyári idényből

visszamaradt áruk

leszállított árban

árusítatnak el.

Szereb vászon mtr 14 kr. Karionok 20 krtól. Batistok, Zepfirek, Delinek stb. Dus választékban Női esernyők 110-től. Fegyházban kötött férfi, női és gyermek harisnyák és sok fel nem sorolt áruk

OLCSÓ ÁRBAN

árusítatnak el.

Dospoly János utóda

Főtér, Tisza-palota.

Kérem a kirakati árakat megtekinteni.

NAPERNYŐK

az előrehaladt idény miatt

bámulatos olcsón

szerezhetők be

Első debreczeni
Ernyőgyár

raktárban

DEBRECZEN, Piacz-utca 50. szám.

Kérem a kirakati árakat megtekinteni.

Szőnyeg vásár!

A raktárunkon lévő szőnyegek nagy részét

helyen leszállított áron

árusítjuk el.

Különösen ajánljuk elsőrendű minőségű

Brüsszeli szőnyegeinket

igen szép mintákban, melyek 3 frt 20 kr. helyett 1 frt 80 kr. ért kaphatók.

Nagy mennyiségű maradék szőnyegek minden fajból

tetemesen leszállítva.

Ezen kedvező bevásárlási alkalom csak néhány hétig tart.

Szabó Lajos fiai cégnél

Debreczen.

500 koronát

fizetek annak, ki a Bartilla fogvizének használata mellett üvege 70 fill., valaha ismét fogfájást kap, vagy szája büzlök. (Franco küldéssel külön 95 fill.) Bartilla-Winkler Ede, Wien, 19/I., Sommergasse 1. — Kapható minden gyógyszerárban és drogonériában — Csakis „Bartilla fogviz” kérendő. Hamisítások bejelentése jó utalmaztatik. Oly helyekre, hol nem kapható, bérmentve küldök 7 üveget 5 kor. 20 fillérért.

CIRCUS

Sidoli Cäsar.

200 személy.

123 ló.

A Vásártéren.

Legnagyobb és lelegegánsabb

TENT-CIRCUS.

Ma szerdán, augusztus 2 án este 8 órakor

2-ik nagy előadás.

teljessn új, dustartalmu műsorral.

Nagyszerű eredmény

az elosmert egyedül álló

eredeti lóidomítás

Sidoli Cäsar igazgató és az összes művészeknek.

Uj ballett.

Az eredeti Transsvaal-burok.

Smeele parancsnok Lewies kapitányával

előkelő műlövészek és lasszónhajigalók.

Különösen említendők: Egy gyufa meggyújtása; lövés egy ujjgyűrűn keresztül; gyorstüzeles a gyertyára.

A műsor 18 számot tartalmaz.

Helyarok: Paholy 3 kor. 50 fill.

Zárszék (szamozott) 2 kor. 50 fill. —

I. hely 1 kor. 60 fill. II. hely 1 kor.

20 fill. Karzat 60 fill. Gyermekek 10

even alul, katonák őrmestertől lefelé

I. helyen 1 kor., II. helyen 60 fill.,

karzaton 40 fillért fizetnek.

Jegyek előre válthatók: Borsos Kata

műiparúru üzletében, Városház épület.

Részletes műsor este a Circusban.

Buffet a Circusban.

Holnap csütörtökön, augusztus 3 án

este 8 órakor Elite előadás.

Apró hirdetések.

10 szög 40 fillér, azontul minden szó 4 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér. — Vidéki tudakozásnak tessék válaszbélyeget csatolni.

Tetőcserép prima, waggonszámra P. Ladányi állomáson berakva ezrenként 24 koronáért kapható Fábán és Barna cserép és téglagyárban P. Ladány.

Fiatal, csinos, föltétlen szolid uri lány „gentry” ismeretségét keresi. Levelek a kiadóba kéretnek „Pipiske” jelige alatt.

20 éves hugomnak 6000 korona hozomány nyal megfelelő férjet keresek. Ajánlatokat arczképpel „Komoly” jelige alatt a kiadóhivatalba kérek. Házassági ügynökök kizárva.

Órák, ékszerek minden kivitelben legolesőben csakis Kurián Gvula órás és ékszerésznél Debreczen, Piacz-utca 42. Egy tanuló fölvetetik.

Egy jó családból 14—15 éves fiu tanulóknak felvételek Sachtá János fűszer- és vasüzletében H.-Nánáson.

Ügynökök fizetés és magas jutalék mellett azonnali belépésre kerestetnek Schweitzer Testvérek varrógép- és kerékpár nagykereskedőkhöz Debreczen, Piacz-utca 56.

Kefir tej kapható Egyháztér 5. 1-ső ajtó balról az udvarban.

Első rendű detailista segéd azonnali vagy későbbi belépésre felvétetik Ullmann Salamon fűszer- és csemege üzletében Piacz-utca 70.

A nagyszepesen 6¹/₂ nyilas föld kiadó. Értekezhetni lehet N.-Szappanos utca 17. sz.

Gazdag uri ember színész-növendék ismeretségét keresi, kit esetleg anyagilag is szívesen támogatna, csakis „fiatal színész-növendék” jelige alatt kérek választ a lapkiadóhivatalba.

Csere kerestetik zsidó családnál Gölnicz-bányára. Egy 13 éves leány helyett, egy ugyanolyan forma fiu vagy leány elfogadtak. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Rendelje meg 1 koronáért 1 hónapra a Debreczeni Független Ujságot, akkor megkapja ingyen a december elején megjelenő 320 oldalra terjedő nagy képes naptárunkat.

Két szép, márványlappal éjjeli szekrény megvételre kerestetik. Czim a kiadóban.

Eladó borok. Nagyobb mennyiségű 1903. évi termésű ménes fehér rizling és bakatofaju szőlőkből összezúrtelve, úgy hordónként, valamint 50 literen felüli mennyiségekben is magán fogyasztóknak, 10 hektoliter 1904. évi veres bor kitűnő minőségű jutányos árak mellett **Székelyhidon Kovács Lajos** bortermelőnél.

Mester utca elején Bundi-utca 4. sz. a. egy ujonnan épült magas földszintes ház, 4 szoba, előszoba, konyha, kamara és világos pincze és tározókai augusztus 1-től kiadó.

Tüdő- és nyakbetegek, asthma- és gégebajok! A ki tüdő- és gégebajától, még a legdültebbeket is, a ki asthmájától, ha még olyan régi és gyógyíthatatlannak látszik, egyszersmindenkorra meg akar szabadulni írjon e címre: **A. Wolffsky Berlin N. Weisenburgerstrasse 72.** A köszönetnyilvánítások ezre garantiát nyújtanak módja nagy gyógyerejének. Körülírás ingyen.

Ugyes iőtős kereskedősegédet keresek nagyobb vidéki divatüzletbe. Czim a kiadóba.

Vaskereskedő segéd a ki vasszakmában teljesen képzett, esetleg fűszert is érti, vidéki kisebb városokban szervirozott, azonnal állomást nyertbet Slachta János kereskedésében H.-Nánáson. Itt egy tanuló is felvétetik.

— Legjobb a valódi —

ELEFÁNT

Mosó Szikso.

Óvakodjunk a hamis, értéktelen utánzatoktól.

Kapható minden jobb fűszerkereskedésben.

Elefánt védjegy.

Értesítés.

Tisztelt úr! A valódi Elefánt Mosó Szikso és a hamis utánzatoktól. Óvakodjunk értéktelen utánzatoktól. Köszönöm. Szikso Henrik első debreczeni mosó-szikso és legyőző gyár.

Magánmérnöki munkákat

elvállal

Sipos és Kelen

okleveles mérnökök

műszaki és építési vállalati irodéja
DEBRECZEN, Piacz-u. 58.

(Bank-palota.)

— Telefon: 297. —

Matild

Crém, arczenőcs, szappan, hajfestő (restorer) szépitőszerek

minden bőrsunyaságot levesznek az arczról. **Szeplőt, májfoltot, Vimmedit, arczpirosságot** a ránczokat kisimítják, a bőrt bársony puhává, üdévét varázsolják. **Tessék megpróbálni, ha nem használ, arát minden kibuvó nélkül visszaadom.**

Kun István gyógyszerész

L. boratoire Cosmétique „Matilde”, kapható Budapesten Töröknel. Debreczeni főraktár: Tóth Béla gyógyszerárában szemben a Bikával és mindenütt.

Konyári Sóstó fürdő

megnyitott április hó 30-án.

Gyógyítja a görvély kórt s annak következményeit, u. m. csontszűt, csontvelőlob, összezugorodott ízület stb mindennemű köszvényes, csuzos bántalmakat, bármiféle borbajokat, továbbá sápkór, máj lép, vese és belső daganatokat, különösen női és férfi bajokra legkitűnőbb hatásu.

Fürdő orvos: **Dr. Móricz Ernő** pocsaji tb. járás orvos.

Kifogástalan tiszta fürdők, jól berendezett lakások, jó vendéglő (kitűnő ételek és tisztán kezelt italok személyes felügyeletem alatt állanak) és a mi fő, mélyen lezártított árak mellett rendkívül figyelmes kiszolgálásban részesünek a t. fürdővendégek.

Vasúti állomás: **Hosszupályi**, Debreczen—N. Léti vonalon. Posta és távirat állomás helyben. Minden vonat érkezésénél kocsik állanak rendelkezésre.

Tanítóknak, mindenféle tisztviselőknak, hivatalnokoknak 25% árkedvezményt.

Tisztelettel

FRANK ZSIGMOND

a Konyári Sóstó fürdő kezelője.

Magyar orvosok! Csak magyar fürdőt ajánlatok!

Bártfa gyógyfürdő

Fürdőidény: május 15-től szeptember 30-ig.

Kárpáti gyógy-, üdülő és fürdőhely, 382 m. a tenger színe felett. **Posta, Távirat és vasúti állomás.** Gyorsvonatokhoz közvetlen kocsik. Ó cs. és kir. felsége Erzsébet királyné tartózkodási helye 1895-ben. Pompás szállodák, gyógyház, magánvillák, éttermek és kávéházak. Magánfogatok részére istállók és kocsiszinek. Lawn-tenis-pálya. Gyermekek-játzóhelyek. Villamos világítás. Clubélet (Bártfa-fürdői Park-Club, Könyvtár, társalgó- és zenetermek. Pompás turisztika, vadászterület, 6000 hold gyönyörű fenyveserdő.

Gyógyjavaslatok. Vérszegénység, oly idegbajosoknál és gyengeségeknél, melyek vérhiányon, vagy kimerülésen alapulnak: női ivarszerek különféle bajainál, sápkór, vérhiány; terméketlenség és tehetetlenség-nél; kimerülésnél súlyosabb betegségek után, váltóláz, görvély és angol-kórnaál; a szívnek megbetegedéseinnél. **Egyedül álló utókura** karlsbadi marienbadi, balfi, lipiki fürdők használatá után. — **ORVOSOK:** Tiszti fürdőorvos: **Dr. Hintz Henrik** közeg, tanácsos, továbbá: **Dr. Blumenfeld Armin**, **Dr. Kanarik J.**, **Dr. Szörényi Tivadar**, **Dr. Grossman Dezső**, **Dr. Cséri János Gyéri**, **Dr. Ilona** rendelő orvosok.

Az elmúlt évadban a vendégek száma 5000 volt.

Felvilágosítás és prospektussal készségesen szolgál a fürdőigazgatóság Bártfafürdő.

Országos hírű modern hidegvíz gyógyintézet! Három ásványvíz-fürdő! Hideg és meleg ásványvíz. Teltített szénsavas fürdők. Nauheim-kúra. Magyarország legkiválóbb szivgyógyfürdője. Villany, fenyő és vaslápfürdők. (bártfai vaslápbél.) **Ivókura:** Égvényes, sós, vasas vizek. könnyen emészthetők.

Orvos forrás felülmúlja mindenben a Selters vizeit!

Villamos gyógykezelés, massage, tej, savó- és kefir kúra. Pormentes, ózomdus hegyi levegő. Penyvesek által terjesztett üdítő balsamos illat. — **Pensió** elő- és utóidényben 8 kor. főidényben 12 kor.